

דגי נוי אבי קורן

תחילת הפעילות בנושא דגי נוי במו"פ נגב ערבה נעשתה ב-1993-1994. במשך שנה שלמה נערך קורס בסיסי בגידול דגי נוי במסגרת המו"פ (הוגש ע"י יוסי איצקוביץ). נערכו סיורים מקצועיים (ע"י יוסי איצקוביץ ואבי קורן), והוכנה תוכנית ביו-הנדסית ליחידת משק מודל, ע"י אבי קורן, יוסי איצקוביץ ועמית אזולאי.

שני מגדלים החליטו להשקיע בהקמת יחידת המודל, בעזרת ליווי מקצועי ביולוגי והנדסי שניתן ע"י המוזכרים לעיל. בשלב הראשון הוחל בהקמת המשק בעין חצבה, בפארן ומאוחר יותר, לפי הסדר הרשום, בנווה חריף, בסמר ועין יהב.

התג"מ (חווה לגידולי מים) בעין יהב קלט את הדגים הראשונים (יבוא מרוסיה ומגרמניה) לתקופת קרנטינה, והעביר אותם למשקי המודל. במהלך הקמת החוות וגם אח"כ נמשכה ההדרכה ע"י יוסי איצקוביץ, וליווי נוסף ע"י אבי קורן ותחיה אילני, כאשר שאר אנשי התג"מ מעורבים אף הם בבדיקות ושיפורים טכניים בחוות.

מכיוון שחסר הרבה ידע בנושאים שונים כמו רבייה, גידול ובריאות הדגים, היה תהליך של למידה בכל החוות, כאשר חלק גדול מהמסקנות נקלט ע"י המו"פ על מנת לאפשר העברת ידע בין המשקים הקיימים והחדשים.

כיום מיוצאים מהערבה כ-2 מליון דגי נוי טרופיים לשנה (נכון ל-1996) שהם כ-70% מכלל יצוא דגי הנוי הטרופיים של ישראל, וזאת מ-3 משקים פעילים, ו-2 משקים שעדיין לא עלו על פס ייצור קבוע.

ע"פ ההערכות שנעשו, קיים עדיין מקום לעוד 2-3 יחידות ייצור בסדר גודל של 60,000 דגים מיוצאים לחודש, אך מומלץ בינתיים להתרכז בחיזוק והגברת הייצור בחוות הפעילות מבין ה-5 (עין חצבה, פארן, סמר), ושיפור הייצור בחוות האחרות.

הממשק לגידול דגי נוי שפותח לראשונה במו"פ נגב ערבה, מהווה מודל ליחידות ייצור חדשות בבקעה, בנגב ובאזורים אחרים בארץ.

פערי ידע ומגמות עתידיות

כיום קיימים פערי ידע רבים בנושאים שונים הקשורים לייצור דגי נוי טרופיים (במיוחד משריצים) בערבה, וסגירת פערים אלו הם בראש סולם העדיפות של המגדלים והמו"פ:

1. ארגון האיכות הגנטית של הקווים המיוצרים.
2. החדרת קווים נוספים ללא סיכון בריאותי לקיימים.
3. הגברת הביצועים:
 - א. שרידה בשלבי הגידול השונים
 - ב. קצב גידול עד לשיווק
 - ג. איכות המוצר (צבע ובריאות).
4. אספקטים שונים בהזנה.
5. אספקטים שונים בבריאות הדגים.
6. הקטנת עלות כוח האדם בשלבי הגידול השונים.
7. תחזיות שיווק ושווקים כעזר להכנת תוכניות עבודה וייצור ועמידה בתחרות העולמית.
8. מיצוי היתרונות היחסיים בישראל בכלל ובנגב ערבה בפרט.

סיכום

במו"פ נגב ערבה יצרנו בסיס לפיתוח ענף דגי הנוי הטרופיים במקומות רבים בארץ. לכן חשוב לנווט את הענף ממקום מרכזי עיקרי כך שניתן יהיה לרכז את המאמצים ולהגיע לפתרונות בנושאי פערי הידע, וייעול השיווק. קיים צורך אמיתי בתאום השיווק למניעת הכשלה החדית בשווקים באירופה ובעולם. (הניסיון להקים ארגון גג למגדלי דגי הנוי לייצוא, ביזמת מו"פ נגב-ערבה ב-1995, לא התקדם כמצופה, וועדת ההיגוי או הנהלת הענף לא הצליחו להתכנס ולקבוע החלטות אופרטיביות לקידום).